

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Pogumno na novo pot!

Kratkovidnost našega političnega delovanja, oziroma tistih mož, ki mu dajejo smer, smo omenili v zadnjem članku, kjer smo pokazali, kako brez potrebe tratimo pri nas sile z ustavnimi borbami.

Kaj torej hočemo?

Če smo že rekli, da se nam zde te borbe brezplodne in odveč, moramo tudi povedati svojo zamisel! Mi hočemo doseči tako stanje v državi, da bodo vsi sloji lahko v sodelovanju uspevali, napredovali in ob poštenem delu pošteno živeli!

Končno je in mora biti to namen vsake pametne in poštene politike. Vprašanje je le, kako in na kak način je mogoče tako stanje doseči.

Star pregovor pravi, da je zgodovina učiteljica življenja, naš narodni rek pa trdi poleg tega, da je življenje — najboljša šola. Oba ta dva pregovora sta globoko resnična in nam ne bo v škodo, če si jih vzamemo k sreči.

Najnovejša zgodovina naše mlade države — komaj dobrih 18 let — nam kaže, da je naša politika marsikdaj bridko grešila. Ti grehi se danes maščujejo nad nami. Mesto da bi si skušali ustvariti miren skupni dom, smo se borili za dlako v jajcu in zagrizeno iskali ter poudarjali vse, kar nas med seboj razdvaja in loči. Le prečesto se je v teh 18 letih zgodilo, da marsikakemu politiku in stranki ni šlo za blagor skupnosti, ampak za osebni profit in moč ter oblast — stranke.

Tako delo pa pomeni v političnem življenju zločin. Vsak posameznik, ki hoče javno delovati, mora podrediti svoje osebne interese skupnosti. Enako mora vsaka stranka, ki hoče imeti pravico do obstoja, smatrati sebe le kot sredstvo za doseg skupne blaginje. Stranka pa, ki hoče biti sama sebi namen, je zlo, je narodna in državna nesreča, ki jo je treba — odstraniti.

Pri nas smo imeli eno in drugo, zato so pa tudi sadovi 18letnega dela tako piskavi in slabi, da vsi obupujemo nad njimi. In kaj sledi iz tega?

Odgovor leži na dlani! Iz tega sledi samo spoznanje, da po sedanjem načinu ne smemo in ne moremo nadaljevati, če ne bomo sami sebe pahnil v nesrečo, iz katere ne bomo mogli najti izhoda.

Nova pot

Če tako ne smemo več, moramo na vsak način poiskati novih potov in načinov za naše ozdravljenje. Ali jih bomo našli z ustanavljanjem novih strank po načinu in vzoru dosedanjih?

Ne! Preveč bridkihkušenj, preveč razočaranj in žalostnih spominov nam brani vsak tak nespameten korak. Če hočemo potegniti naš skupni voz res kdaj iz močvirja bede, razrivanosti in nezadovoljstva, moramo kreniti na novo pot.

To pot pomeni in predstavlja naš narod, tisti, ki je to državo zgradil s svojo krvjo, tisti, ki je to zemljo dolga stoletja branil, gojil, varo-

val in obdelaval v potu svojega obraza, da bi bila njemu in vsem njegovim miren in prijeten dom. To je naš slovenski, hrvatski in srbski kmet! K njemu mora najti javno življenje pot, nanj se mora nasloniti in se tako v temelju prerediti, da bo samo izviralo iz njega! To je življenska zahteva našega naroda, to je pa tudi edini temelj, na katerem bo ostala stavba naše države varna, trdna in mogočna.

Kmetško gibanje

Take korenite spremembe pa ni mogoče doseči po nobenem doslej navadnem načinu.

Versko smo močno razdeljeni in razčlenjeni v številne cerkveno-verske skupine. Tu torej ne moremo iskati skupnosti, ampak se moramo ravnati po geslu, ki je bilo Srbom v najtežjih dneh zanesljivo vodilo: »Brat je mio, koje vere bio«. Tudi nam mora biti vsak naš človek brez ozira na njegovo versko čustvovanje enako drag. Če zahtevamo za svoje vero spoštovanje, spoštujemo tudi njegovo! Ne vsiljujmo mu svojega, ne žalimo njegovega, pa bomo lahko v miru in slogi živeli skupaj. Vse drugo pomeni smrt!

Po svetovnem nazoru smo tudi močno razcepljeni, kar je pa le naravno. Nikdar se še ni zgodilo in nikoli se ne bo, da bi vsi ljudje enako mislili in enako gledali na svet. Taka enakost bi pomenila lenobo in gnilobo, ki bi nas končno vse ugonobila. Saj veste, da se stoječa voda usmrači. Le v večnem gibanju, v plemeniti medsebojni tekmi je mogoč zdrav živ-

ljenjski razvoj in resen napredek. Kdor tega ne ve in ne prizna, ne spada v javno življenje.

Tudi gospodarsko je vsa današnja družba kakor drugod tudi pri nas tako razčlenjena, da je težko najti točke, ki bi družile. Vsakdanje borbe, stavke in drugi gospodarsko-socialni pojavi kažejo resničnost naše trditve.

Preostane nam torej samo eno, to je — kmet. V kmetškem gibanju lahko šele najdemo tiste pristanišče miru, vzajemnosti, slege in medsebojnega razumevanja, ki nam je potrebno za ustvaritev zadovoljne skupnosti.

Kakor hitro postavimo naše delo na podlago resničnega, zdravega kmetstva, ni med nami razlik. Bistvene zahteve so pri kmetu iste pri nas v Sloveniji kakor na Hrvaškem, v Vojvodini, Dalmaciji, Šumadiji ali Južni Srbiji in Črni gori. Vsi hočemo, da bodi naše delo priznано in pravilno vrednoteno. Kakor hitro pa bo to doseženo, je dosežena in ustvarjena podlaga za vse nadaljnje. Kajti kmet bo zmogel življenja in sprejemljiv za vse, kar je zdravega in zadovoljnega, ker bo njegovim osnovnim življenjskim potrebam zadosteno!

Ta klic ne pomeni niti komunizma niti fašizma, ampak je v puščavi sedanjih zablod človeške družbe edina oaza, na kateri lahko ustvarimo zdravo življenje. Kajti v kmetstvu najdemo dovolj prostora vsi stanovi za pošteno delo. Vsem je dana možnost uspevanja in razvoja, le prepalosti in izmzgavanju bo v tem novem svetu odklenalo. Ali ni to prava pot?

Pouk dvakrat dveh let

Nekaj, česar Slovenci ne moremo tajiti, je dejstvo, da smo, odkar živimo v svoji lastni državi, na svojih tleh v mnogočem sami odločilni in skoraj edini gospodarji. Ta okoliščina nam je dala možnost, da popolnosti razvijati lastnosti, ki smo jih že imeli. Dopusčale pa bi tudi ustvarjanje novih.

Če sproti pregledavamo svojo zgodovino, nam poučno razglabljanje dopusti šele primerjanje. Zato nikdar ne moremo niti dobrih niti slabih strani kakega vladanja ali upravljanja dovolj točno pretehtati, če ga ne vzporejamo z upravljanjem, ki ga je preje ali pozneje bila deležna nasprotna struja.

Zadnja štiri leta smo videli na oblasti del slovenske naprednosti in celoto slovenske konservativnosti. Obe sta sicer prišli ob svoja stara imena, po sestavi in ciljih svojega obstoja pa se nista bistveno spremenili.

Najzanimivejše bi bilo govoriti o tistih, ki pridejo. Vendar tudi tisti, ki so še in ki so nedavno bili, niso zgubili vse pomembnosti. Zakaj v njihovih delih se zrcali stalnost mišljenja, se kažejo lastnosti, ki nikoli ne minejo in so ne-

prenehen izvor vsakemu posameznemu dejanju, ki se končno izpriča kot nujno.

Ko smo pred dvema letoma slavili povratek oblasti v roke ljudstva, smo bili priča tihih nad, ki so jih mnogi javno ali na tihem izpovedovali. Pričakovali so napredka v gospodarstvu, vzhicevali so se nad blestečim razživetjem prosvete, častili so nositelje idej o političnih svoboščinah in vdajali so se upom, da bodočnost ne bo posnemala teže preteklosti. Zakaj v tem, da je kruh postajal redkost in celo težko delo komaj dosegljivo, da bi se kdo nasitil z njim; da je zaradi pomanjkanja kruha zamirala kultura, ki tudi tam ni smela na dan, kjer so je bili ljudje lačni bolj kot kruha; da se je pri javnih glasovanjih razkazovala vsa revščina preprostega naroda, revščina v imetku in svobodi — v vsem tem je videti strašno tragiko slovenske skupnosti, ki nikdar ne bi bila možna, če bi bila slovenska narodna sozaveš vsaj enkrat prekvasila vse vasi do naših jezikovnih meja.

Pred dvema letoma so videli krivce vsega tega na strani naprednih struj; njihova majhna delavnost, nazor, da je možno vladati brez pristanka ljudstva ali tudi ob njegovem nezanim-

nju, so na zunanje nekako opravičevali tako mnenje. Toda tako mnenje se danes še z vse večjo silo, večjo težo in večjo prepričljivostjo širi o tistih, ki delajo videz, kakor da so dospeli na vrh svojega pota.

Kruh namreč ni postal lažji; kolikor ga je več, je sad strnjenih delavskih duš in mišic, ne sad socialnega spoznanja in priznanja nevidnih mogočnikov; kulturi groze razpokline, ki jih do danes nismo videli in ki s težko moro padajo na narod; vemo, kdo križe postavlja, toda nad tem, kdo jih žaga in podira, je tema; iz davnih časov vemo, kako se praznujejo nedelje ne le z mašami, temveč tudi z enako gotovostjo in vedno večjo ločnostjo s pokolji.

In pouk? Kdor koli pride v prihodnosti, naj ne posnema. Ne posnemaj neplodnega izživljanja velike jugoslovanske ideje ne slovenstva, ki nastaja iz sovraštva do slovanstva. Naj ne bo vodilna misel pokorščina in sovraštvo do nepokornih, temveč tvorna zavest, da je spoštovanje človeka v človeku višji življenjski cilj, kakor pri-

ganjanje v suženjstvo, kakor vzbujanje surovosti in sovraštva.

Mnoga, vsekakor pomembna znamenja kličejo vse napredne struje k strnitvi za vzvišeno delo osvoboditve slovenskega naroda. Vse moralne opore so danes v njihovih rokah. Brez ponavljanja napak v prošlosti smejo na delo za zmago pravega slovenstva in jugoslovanstva. Da doprinesejo dokaz, da je prvo možno le tam, kjer je tudi drugo; da dovrše prehod Slovencev iz temnih hodnikov pokorščine na svetlo sonce prave svobode pa zlasti resničnega globokega krščanstva.

XY.

□ Kuga in lakota morita na Kitajskem po pokrajini Set-Čuen in sosednih deželah. Tema šibama so se pridružile še druge bolezni, kakor davica in legar. Doslej je smrtna kosa, ki jo vihte tod kužne bolezni in lakota, samo v treh dneh pomorila pol milijona prebivalcev.

Alkoholizem v zrcalu socialnega gledanja

Kopa zločinov, ki se iz dneva v dan bolj veča na naši zemlji, sili vsakega človeka k razmišljanju. Človek se ne more zadovoljiti z ugotovitvijo, da morala pada, da ni avtoritete, da so vrednote postavljene na glavo in podobno. Če je to res — in da je res, nam potrjuje vsakdanost, se je treba vprašati:

Zakaj tako? Kje so vzroki? S čim bi jih bilo mogoče odstraniti in ustvariti lepše, znosnejše in bolj zadovoljno življenje?

Kakor peklenski odmev spremlja vse te pojave — alkohol! Ko mož ubije ženo, ko sin usmrti očeta, ko brat umori brata, ko žena da ubiti moža, ko zet seže tasto po življenju, ko zločinska roka zažge domačijo, ko se mati spremeni v zver in uniči življenje lastnega otroka, vselej se pošastno reži kot temeljna pošast v sklopu vseh vzrokov — alkohol.

Nastane torej vprašanje: Ali smo Slovenci res že tako prepojeni in zastrupljeni z alkoholom, da nam ni več pomoči? Ali je naša volja zaradi tega strupa res že čisto zlomljena in nimamo več smisla in moči za lastni dvig?

Na to vprašanje lahko mirno in s popolnim prepričanjem odgovorimo: Ne, to ni res! Naš alkoholizem ni prvoten pojav, ni nič takega, kar bi pomenilo našo narodno lastnost, ampak je na srečo le spremenjen pojav naše silne gospodarske bede in izčrpanosti. Zato tudi ne smemo gledati na alkoholizem z moralnega vidika, ampak v prvi vrsti s socialnega, to se pravi: Zakaj ima pri nas alkohol tako moč?

Če hočemo na to vprašanje odgovoriti, se je treba ozreti po bivališčih in domovih našega malega človeka: kmetkega delavca, viničarja, bajtarja, malega kmeta, malega obrtnika, pa tudi industrijskega delavca in nameščenca v državnih, samoupravnih in zasebnih službah. Tu se nam pokaže strašna slika. Stanovanja teh ljudi, ki imajo večinoma velike družine, so skoraj povsod neprimerna in skrajno tesna ter ne zdrava. Po 6, 8, celo po 10 ljudi spi često v eni sami vlažni in zatohli sobi, vsekrižem pomešani, brez ozira na starost in spol. Tak domovi so prava legla vseh mogočih bolezni in grobnice vsake morale. Tu ne pomaga noben pouk, noben še tako dober nasvet. Beda in stiska sta tu neomejeni vladarici. Iz bede in stiske se v takih razmerah potem rodi vse drugo gorje.

Potem zaslužek! Človek, ki mora preživljati številno družino, v teh krogih povprečno ne zasluži niti toliko, kolikor bi potreboval sam zase. Ali je potem kaj čudnega, če se doma boji in ogiblje? Ali je kaj nerazumljivega, če začne dvomiti o vrednosti dela? Ali ni skoraj nujno, da začne razmišljati, kako bi si pomagal na kak-

drug način, brez ozira na to, če je to v soglasju z zakoni ali ne?

Tu je križpotje, ki vodi ljudi v nezadovoljnost in v zločine. Mnogo tistega, kar pri nas tako radi označujemo z besedo »komunizem«, ni skraja in v jedru nič drugega kakor obup ljudi, ki se zaman trudijo, da bi se preživljali z delom svojih rok!

In mnogo, premnogo tega, čemur pravimo — zločin, je v svojem početku samo neizpros-

Kdo bo sodil?

Vrsta umorov, ki imajo prav zagonetno ozadje in so se dogodili v izredno nenavadnih okoliščinah, sili človeka k razmišljanju.

Umor na Javoru! Kako, odkod, zakaj in s kakšnim namenom se je nagrmadilo okrog tega umora toliko čudnega poročanja v nekaterih listih?

Kakor se bodo naši čitatelji še spominjali, je bila pred časom v župniškem hlevu na Javoru umorjena kuharica, njeni prihranki pa so na skrivnost, doslej še nepojasnjen način izginili kakor kafa.

Vso okolico in vso slovensko javnost je ta gnusni umor močno razburil, le nekateri listi, kakor »Slovenec« in podobni, so se čudili, češ, zakaj toliko razburjenja in ugibanja ravno pri tem umoru.

Z isto pravico bi se seveda drugi listi in vsa javnost vprašali, zakaj se »Slovenec« čudi, ako se javnost razburja v občutju, da vesten in pošten posel kljub vestnemu in trdemu delu ni varen življenja. Kam smo vendar prišli, kam smo zagazili, če zločinski roki niso več sveti niti žulji najnižjih in najskromnejših.

Pa je čudno še nekaj! Tisti, ki jim razburjenje javnosti ob tem umoru ni bilo po volji, so v nenadni vnemi našli — morilca. To naj bi bil neznanec v pumparicah. — Preiskava je potem ugotovila, da je bil ta »morilec« čisto dostojen izletnik, neki znan zdravnik iz Ljubljane!

In so našli še drugega »morilca«, nekega Razbergerja, v katerem so po »Domoljubu« — mnoge priče spoznale in potrdile, da je bil prav Matko Razberger tisti neznanec v pumparicah.

Smola je spet hotela, da na licu mesta, kamor so oblasti pripeljale osumljenega Razbergerja, nobena priča ni mogla potrditi, da bi bil res on tisti skrivnostni neznanec, niti ne župnik in njegov cerkovnik.

Se drug umor! Zvestemu in poštenemu hlapcu Lojzetu Kladniku iz Loške gore pri Zrečah zapusti gospodar polovico posestva s pogojem, da bo vestno oskrboval tudi drugo polovico,

ukaz bedel Preden kdo za lakoto pogine, pač rajši — ukrade, če ne more drugače do hrane! To je tako naravno, da na tem ne bo spremenila nič nobena morala ne vera ne postava, ampak samo — pravična razdelitev dobrin. Za pošteno delo — pošteno plačilo vsem brez razlike na stan, pa bo kmalu življenje drugačno!

In prav beda je, ki peha ljudi v naročje alkohola! Če zasluži, kakor pravimo, kdo za življenje premalo, za smrt preveč, tedaj se nagne in skuša najti utehe — v omami, v alkoholu, v pijanosti! Ne štejemo semkaj lahkomišelnih pijančevanj iz objestnosti, ampak tiste — daleko številnejše pojave alkoholizma, ki res nastajajo iz obupa!

Strašno je, kaj nam ve iz tega povedati knjiga življenja! Kdo jo odpre in prebira? Zdi se nam, da nihče, kakor bi se bali pohujšanja.

Ali veste, da ponekod pri nas dajejo starši otrokom stekleničko žganja mesto zajtrka, ko odhajajo v šolo? Zakaj? Zato, ker ni pri hiši ne kruha ne mleka, žganja pa dovolj! Ali pomislite, da nam iz takih otrok rasto duševni in telesni slabiči, ki so pozneje šiba božja za narod? Kdo je spletel ta korobač? Družba sama, ki pusti ljudi živeti v takih razmerah! Družba, ki dovoli, da poedinec v enem sloju »zasluži« po več sto, tudi več tisoč na uro, medtem ko poedinec v drugem sloju za svoje delo nima vselej zagotovljenih niti 10 dinarjev na dan!

Tu je izvor vseh naših nesreč, sramot in gorja, tu je doma tudi naš alkoholizem. In tega ne bomo nikoli premagali niti z deklamacijami niti z govori, ampak samo z odločnim delom. Dokler se tega dela ne lotimo, je vse javljanje samo čimerkava hinavščina. Družba in zanjo odgovorni voditelji morajo začeti, narod bo rad sledil. Besede brez dejanj pa so samo posmeh!

ki ostane last gospodarjeve nekoliko umsko manj razvite hčerke.

Vmes posežejo zlobne roke ljudi, ki so prav blizu dostojnim članom družbe. Pohlep po zemlji, ugodna priložnost, vse to zapelje ljudi, da se spozabijo tako daleč, da izigrajo duševno zaostalo hčer gospodarjevo in — hlapca umore! Mrtvega obesijo in proglase za — samomorilca.

Kot tak je ubogi siromak še po smrti zasramovan. Odreko mu cerkven pogreb in ga zagrebejo v neblagoslovljeno zemljo.

Toda — usoda je pravičnejša od ljudi. Ljudski glas izda zločinsko skrivnost. Truplo da oblast odkopati in pri raztelesenju sodna komisija ugotovi, da je bil ubogi poštenjak res zavratno umorjen. Nekdo je sprožil misel, da bi bilo zdaj žrtvi pohlepa treba prirediti vsaj pošten pogreb, toda predlog se ni mogel izvršiti. Zakaj?

Kriza je in denarja manjka povsod. In hlapca, ki je moral svojo vestnost in poštenje plačati z življenjem, zagrebejo kakor izobčenca.

Ali čutite strahotno odurnost takega početja? Ali pa tudi slutite, koliko težkih tisočakov je šlo za neke voznje, ki niso nikomur koristile? Nam so tiste številke točno znane in lahko odkrito povemo, da bi zadostoval neznan odstotek za dostojen in lep pogreb in še za sedmino!

Eden pa je, ki sodi, čeprav je včasih treba čakati na njegov krivdorek desetletja in celo stoletja. To je narod! In slovenski narod bo sodil in obsodil ter smo prepričani, da se v krivcu ne bo zmotil.

Položnice

Naročniki, ki ste prejeli v zadnji in današnji številki Kmetkega lista priložene položnice, se naprošate ponovno, da poravnate v najkrajšem času zapadlo naročnino, sicer bomo neljubo primorani zamudnikom ukiniti nadaljnje pošiljanje »Kmetkega lista«.

Doma in drugod

Veliko zborovanje v Sarajevu

Preteklo nedeljo se je vršilo v Sarajevu mogočno zborovanje JNS, na katerega so se zlivale reke kmetskega ljudstva iz bližnje in daljne okolice. Zborovanja se je udeležilo 40 senatorjev in narodnih poslancev iz vseh delov Jugoslavije. Na zborovanju so govorili predsednik JNS Peter Živković, Bogoljub Jevtić, dr. Grga Andjelinović, Milan Mravlje, Mustafa Mulatić, Milutin Dragović in Jovo Banjanin. Zborovanje je trajalo skoraj štiri ure in je vladal ves čas najlepši mir in red ter dostojanstvo, ki ga kmeti narod povsod pokaže.

Spomenik

blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru so preteklo nedeljo odkrili v Visokem blizu Sarajeva. Odkritju spomenika sta prisostvovala tudi ministra gg. dr. Spaho Mehmed in dr. Behmen.

Resolucija

odbora bivše demokratske stranke in Davidovičevih prijateljev, s katero so se poskušili približati stališču dr. Mačka glede ureditve države ni naletela nikjer na dober odmev. Eni smatrajo, da v resoluciji predlagana ureditev države nikakor ne ustreza hrvatskim zahtevam, drugi pravijo, da je z resolucijo porušena osnova, na kateri je zgrajena naša država in prodobljena naša narodna svoboda, tretji pa menijo, da ni Davidović z resolucijo ničesar povedal in da ni opustil niti unitaristične države, ker zahteva enoten parlament za vso državo, čeprav je priznal obstoj treh narodov, ki imajo pravico do samoodločbe. Skratka, da je resolucija zmes nemogočih protivnosti, ki ne more nuditi prav nobene podlage za praktično politiko Jugoslavije.

Posebno važno je to, da jo zlasti kmeti narod odklanja in jo smatra za proizvod one gospode, ki si razna vprašanja izmišljuje in jih zapleta, da bi odvrnila pozornost javnosti od perečih gospodarskih in socialnih vprašanj, katerih ta gospoda ne razume, ali se jih pa boji rešavati.

Hrvatsko vprašanje je vprašanje vsega jugoslovanskega naroda in posebno kmetskega. Zato bo tudi kmet to vprašanje rešil, kadar se bo združil po celi državi.

Zemljoradniki

so se preteklo soboto zbirali v Sarajevu, da bi odredili svoje stališče do zahtev dr. Mačka po preureditvi države.

Ker beograjska združena po petih letih sporazumevanja z zagrebško opozicijo ni prišla niti koraka naprej, poskušajo v zadnjem času posamezne grupe beograjske združene opozicije priti bliže k dr. Mačku. Toda tudi ta poskus se ni obnesel. Resolucija Davidovičevih prijateljev je ponesrečila in je med Srbi zrahljala še tisto malo grupo, ki je simpatično gledala na Davidovića.

Zemljoradniška konferenca je bila v zadnjem hipu odpovedana, ker ni prispel v Sarajevo njihov predsednik Joca Jovanović.

Od zbranih zemljoradniških zaupnikov se je izdvojila skupina dr. Dragoljuba Jovanovića, znanega zemljoradniškega levicarja, ki edini sprejema en del dr. Mačkovih zahtev v celoti, in je zborovala posebej.

Pri zemljoradnikih se vidno opažajo tri grupe, ki se med seboj zelo razlikujejo in se ne bodo nikoli sporazumele glede Mačkovih zahtev, katere na splošno najbolj branijo enoten razmah kmetskega pokreta po vsej državi, v kolikor postavljajo v prvo vrsto hrvatske nacionalne zahteve, v drugo vrsto pa šele socialno kmetske točke, ki se tičejo vsega

kmetskega naroda v Jugoslaviji brez razlike vere in imena.

Hrvatski klerikalci

vedno ostreje napadajo posamezne prvake bivše HSS in okolico dr. Mačka ter jim očitajo framaonstvo, brezverstvo itd. Posebno se zaganja »Hrvatska straža«, glasilo hrvatskih klerikalcev, v voditelje bivših samostojnih demokratov, ki jim očita, da rušijo hrvatsko fronto, hrvatsko skupnost in enotnost. Glasilo bivše SDS pa klerikalcem ne ostaja nobene dolžno, temveč jih sprašuje, ali se še spominjajo, kako so klerikalci porušili hrvatsko fronto, ko so svojčas vskočili in z vso dušo podprli diktatorski režim in da tudi danes prav sramežljivo podpirajo JRZ.

Klerikalci so pač povsod enaki.

Posojilo kreditnim zadrugam

Agencija »Jugoslovanski kurir« poroča iz Beograda, da je prišla tja posebna delegacija, ki je obiskala finančnega ministra gosp. Dušana Letic in viceguvernerja Narodne banke gospoda dr. Iva Belina, katerim je izročila posebno spomenico o vprašanju nelikvidnosti denarnih zavodov, posebno pa kreditnih zadrug v Sloveniji.

V spomenici pravijo med drugim, da z ostaja naša banovina pri izboljšanju konjunktura za ostalimi pokrajinami, in sicer v glavnem radi tega, ker so denarni zavodi nelikvidni. Zahtevajo regulacijo položaja denarnih zavodov, ker se računa, da bodo mogle one slovenske banke, ki se nahajajo pod zaščito, v teku nekaj let sanirati svoj položaj.

Zahtevajo posojilo: za Zadržno zvezo in njene članice 260 milij. po obrestni meri največ 2% in za regulativne hranilnice 85 milij. din po 3% obrestih. Vsa posojila bi tekla 15 let. Taka posojila da lahko samo Narodna banka. Razliko v obrestni meri naj bi krila država.

Kreditne zadruge imajo polovico, skupno z regulativnimi hranilnicami pa štiri petine vseh hranilnih vlog v Sloveniji. Zadržna zveza ima 338 kreditnih zadrug s 88.914 zadržniki, in njene Zvezine zadruge imajo 945 milij. din vlog in nad 300.000 vlagateljev. Zveza slovenskih zadrug ima 150 kreditnih zadrug — članic s 61.344 člani, nad pol milijarde vlog imajo članice. Kreditnih zadrug je nad 500 v vsej Sloveniji z 175 milijarde dinarjev vlog. 29 regulativnih hranilnic ima 1.040 milijonov vlog, razdeljenih na 138.000 vlagateljev. Večina zadrug in hranilnic je nelikvidna (za tri četrtine svojih vlog). Pod zaščito se nahaja 180 kreditnih zadrug članic Zadržne zveze in 60 kreditnih zadrug, članic Zveze slovenskih zadrug.

Kaj bo s pupilnim denarjem?

Kakor poročajo, je Državna hipotekarna banka ugovarjala členu 9. uredbe, ki daje samoupravnim hranilnicam pravico, sprejemati pupilni denar ter naložbe javnih in cerkvenih fondov. Kakor vidimo, so zopet na delu sile, ki hočejo onemogočiti, da se popravi krivica, storjena našim hranilnicam s tem, da jim je Državna hipotekarna banka odvzela pupilne vloge, odnosno onemogočiti, da se ugotovi dolgoletni upravičeni zahtevi naših hranilnic. Ni torej dovolj, da odvzemajo državni denarni zavodi ostalim denarnim zavodom pretežni del pritekajočih novih hranilnih vlog. Državna hipotekarna banka hoče še naprej iz vse države odvajati pupilni denar v svoje blagajne.

Vsekakor močno dvomimo, da bi bilo tako postopanje koristno, ampak bo le nova rana v našem gospodarstvu. Zato je skrajni čas, da v tem vprašanju merodajni krogi uberejo drugo, bolj zdravo pot!

Prvi zobobol
naj bo pri Tvojem
otroku tudi zadnji!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Zahvala

Ob šestdesetletnici se me je spomnilo toliko organizacij in posameznikov iz prav vseh krajev in slojev našega naroda, da me je njihovo število prijetno ganilo. Tople čestitke, lepe želje in bodrilne besede so mi neizpodbiten dokaz, da sem hodil doslej po pravi poti. Ker mi je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti, se zahvaljujem javno vsem, zlasti slovenskim kmetom, ki so se me v tako ogromnem številu spomnili in mi ohranili zaupanje in zvestobo. Zato kličem vsem: po ravni in preizkušeni poti pogumno naprej!

VELIKE LAŠČE, 17. junija 1937.

Ivan Pucelj.

Veličastno sokolsko slavlje

Zadnjo nedeljo se je običajni zlet beograjske sokolske župe spremenil v mogočno manifestacijo sokolske misli in v krepko potrditev jugoslovansko-bolgarske sloge, ki nas vse navdaja z resničnim veseljem.

Po glavnih ulicah prestolnice so že v zgodnjih dopoldanskih urah valovile večtisočglave množice, ki so pričakovale sokolskega sprevoda, napovedanega za 11. uro dopoldne. Vsa okna so bila v cvetju in zastavicah, z vseh hiš so plapolali zmagoviti simboli jugoslovanske misli.

Manifestacija je tem večjega pomena, ker se je zleta udeležila tudi večja skupina bolgarskih Junakov in s tem jasno pokazala, da med nami in brati Bolgari ni nobene razdalje več. Brat je našel k bratu pot!

Sokolskemu zboru na Kneževem trgu je prisostvovalo več desetstič ljudi, ki so navdušeno odobraval izvajanja govornikov. Jugoslovanske in bolgarske zastave so plapolale v zvestem obljemu in dokazovale enotnost slovanske volje na Balkanu. Nepopisni prizor ostane vsem udeležencem neizbrisno v spominu.

Številne poplave

Dolgotrajno deževje je po raznih krajih povzročilo že dokaj občutne škode.

Tako poročajo iz Pesniške doline že o tretji letošnji poplavi. Pesnica je pred kratkim spet toliko narasla, da je prestopila bregove, podrla obrežne zidove in se razlila po pokrajini. Mahoma je bila vsa dolina spremenjena v veliko jezero.

Povodenj je seveda napravila obilo škode. Mnogo sena je vodovje odneslo, trava gnije, setev je vsa zbita in zakopana v blatu, okopanine gni-jejo, vse delo je uničeno!

Kaj se godi po svetu

Proti češkoslovaški

Je nemški tisk po kratkem odmoru vnovič začel strupeno gonjo. Seveda je klevetanje bratske slovanske republike sproženo namenoma vprav na predvečer potovanja nemškega ministra von Neuratha v Londonu. Mnogi francoski listi trdijo, da hoče

Nemčija

to gonjo doseči vsaj nekaj od velesil. Neurath je namreč odpotoval v London s staro nemško zahtevo po vrnitvi kolonij. Ker so Angleži za te nemške želje dosledno in trmasto gluhi, so Nemei svojemu ministru hoteli dati nekoliko opore. Na podlagi nemškega pisanja naj bi Neurath opozoril angleške politike na češkoslovaško, ki da je nekaka rana v srednji Evropi. Izposloval naj bi vsaj angleški pristanek na to, da bi Nemčija to rano smela izžgati. S tem bi Nemčija seveda z enim mahom zadela dve muhi, če ne celo treh! Zadala bi močan sunek Rusiji, iznebila bi se odločne in življenja zmožne slovanske sosedice ter si utrla zopet del poti v svojem stremljenju na vzhod. Ker pa to nemško hrepenenje na vzhod v svojem končnem cilju zadeva življenjsko važne angleške interese, bodo najbrže Angleži tudi sedaj ostali gluhi za nemške besede.

Iz Španije

smo zadnjič poročali, da je Bilbao, glavno mesto Baskov, padlo v roke generalu Franku. Izkazalo pa se je pozneje, da so bile te vesti nekoliko prezgodnje.

Profesor Smidt, ruski znanstvenik in raziskovalec, ki uspešno vodi rusko ekspedicijsko po severnih polarnih krajih.

Kakor posnemamo iz poznejših poročil, je doživljal general Franco s svojimi četami pri Bilbaou nekaj podobnega kakor pri Madridu. Mesto je docela obkoljeno, dan na dan bruha topovi in letala nanj silne množine jeklenega in svinčenega dežja, Baski pa v občudovanja vredni hrabrosti vzlic temu vztrajajo in vzdržijo.

Zadnji čas Franco zopet javlja svetu, da je mesto že njegovo. Francove čete so mesto končno zasedle in že vkorakale vanj.

Mala antanta

O tej zvezi treh držav so pred nedavnim krožili glasovi, da je močno zrahljana, če ne dejansko sploh razbita.

Pretekli teden pa so se sestali ministrski predsedniki vseh treh držav pri Kladovu na Dunavu ter po zatrdilu uradnega komunikeja ugotovili popolno soglasje v vseh vprašanjih, o katerih so razpravljali.

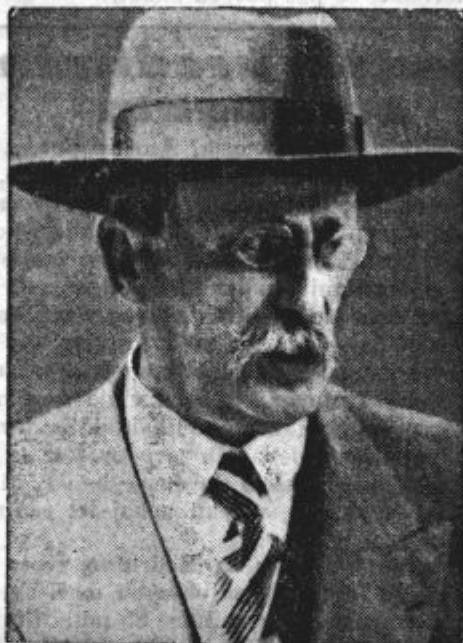
Po teh zagotovilih se torej sunki proti Mali antanti niso posrečili in le želimo, da bi ta zveza v interesu vseh treh njenih članic in v interesu evropskega miru ostala trdna.

Splošno ozračje v Evropi

je v političnem oziru še vedno močno napeto in kakor elektrizirano. Številna potovanja diplomatov iz države v državo, konference in sestanki pričajo, da v evropski politiki nikakor še ni premagano nezaupanje in še ni dosežena tista stopnja ravnovesja, ki bi človeštvu jamčila vsaj nekaj desetletij mirnega razvoja in dela.

Med Francijo in Nemčijo se menda odnošaji nekoliko boljšajo. Tako vsaj lahko sklepamo iz okolišnic, da je pred kratkim odpotoval v Pariz načelnik nemškega generalnega štaba general Beck.

V Parizu se je sestel s šefom francoskega generalnega štaba generalom Gamelinom. Sve-

Odstopivši predsednik francoske vlade Leon Blum.

čanega kosila, prirejenega generalu Becku, so se udeležili tudi člani francoskega vojaškega sveta. Razgovori, pri katerih so razpravljali tudi o omejitvi oboroževanja, so potekali po poročilih v prijateljskem duhu.

Med Avstrijo in Nemčijo se je razmerje zadnje čase zopet močno zaostrilo. Avstrijski režim hoče s pritegnitvijo liberalcev in socialistov ustvariti močno protihitlerjevske fronto. Kancelar Šušnik namerava ustanoviti tudi posebno milico, ker baje ne zaupa več niti vojski niti policiji. To bodo napadalni oddelki v okviru domovinske fronte, oboroženi s pendreki in revolverji, po potrebi pa tudi s puškami. Taki napadalni oddelki bodo ustanovljeni v vseh večjih krajih. Na Dunaju jih bo za začetek 4 tisoč mož.

V Bolgariji

se je vladarski dvojici narodil sin. Ker kraljevski par doslej ni imel moškega potomca, je novorojeni princ prestolonaslednik.

General Beck, šef nemškega generalnega štaba.

Dogodek je Bolgarija proslavila z velikim veseljem in s celo vrsto narodnih svečanosti.

Prestolonaslednik dobi pri krstu kot glavno ime Simeon, a kumoval mu bo naš mladi kralj Peter II.

Iz Rusije

se širijo po zadnji nagli obsodbi sedmih generalov vesti o novih številnih aretacijah raznih osebnosti, ki so bile z njimi v stiku. Nekatera poročila vedo povedati tudi o uporih, zlasti med donskimi kozaki.

Koliko in kaj je na tem resnice, je težko reči. Ugotavljamo samo, da dogajanje v Rusiji zaradi preskopih poročil ne moremo kritično presojati in tudi ne ocenjevati njih pomena.

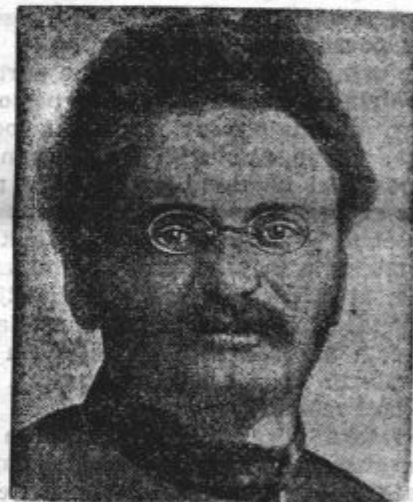
Stalin je baje zopet resno bolan in so bili k njemu poklicani razni evropski zdravniki specialisti. Kljub boleznim pa je videti, da drži svoje vaje z jekleno voljo še dalje v svojih rokah. Kam bo pripeljal, bo pokazala bodočnost.

Trocki in Rusija

Trocki je poslal osrednjemu izvršnemu odboru v Moskvi takole brzojavko:

Stalinova notranja in zunanja politika vodi k popolnemu polomu vseh. Edina rešitev bi bil radikalni preobrat k uvedbi sodobne demokracije, začenši najprvo z javno revizijo zadnjih sodnih razprav. V tem smislu Vam ponujam svojo popolno pomoč in sodelovanje. — Trockij.

Če je to res brzojavka Trockega ali le kake agenture, tega seveda ne moremo vedeti. Zdi se nam vsekakor precej malo verjetno, da bi se Trockij tako nedolžno ponujal Rusiji za rešitelja.

Lev Trockij

Padec Blumove vlade

V Franciji je padla prva vlada ljudske fronte pod vodstvom Leona Bluma. Senat je odklonil od vlade zahtevano finančna pooblastila, ki jih je bila poslanska zbornica že sprejela. Blum je iz tega izvajal posledice in po enoletnem načelovanju vladi podal s celotno svojo vlado ostavko.

Mandat za sestavo nove vlade je dobil dosedanji radikalni senator Chautemps. Pričakujejo, da bo tudi nova vlada levičarska. Brez podpore Blumovih socialistov pa je seveda sestava kake levičarske vlade nemogoča.

Zmagovitost slovanske volje

Ruski letalci so te dni tvegali drzno pot. Z občudovanjem je strmel ves svet in od ure do ure čakal poročil, če se bo res posrečilo Slovanom premagati najkrajšo pot iz Evrope v Ameriko, namreč pot čez severni tečaj.

Letalci, ki so se dvignili na pot iz Moskve, so vzdržali brez pristanka 63 ur in 19 minut in so leteli samo kakih 30 km jugovzhodno mimo severnega tečaja. Pristati bi bili morali v San Franciscu. Pot iz Moskve do cilja meri

10 tisoč 200 kilometrov. Zaradi neprodorne megle so morali pristati v Vancouvru, 1000 km pred San Franciscom.

V celoti je treba reči, da je ruska drzna ekspedicija popolnoma uspela. Vzpostavila je najkrajšo zračno zvezo med Evropo in Ameriko in je ta polet po uspehu in okolnostih dejanje, ki se enakovredno uvršča ob nekdanji drzni Lindberghov polet preko Atlantskega oceana.

Polet drznih ruskih letalcev je razveselil ves svet, s posebnim zanosom pa mora navdajati Slovane. Priča nam namreč o silni energiji in nezlomljivi volji slovanskega človeka. In to je najtrdnjše poročilo bodočnosti.

Tehtna ugotovitev

V Splitu je izšla knjiga profesorja Stjepana Rossa z naslovom »Kaj je treba vedeti« (Što treba da se zna).

Poleg mnogih drugih zanimivih ugotovitev je v njej tudi ta, da je »Slovenec« že leta 1886. predlagal, naj bi vsi Slovani sprejeli cirilico za svoje pismo in »naj Slovenci to prvi store in dajo s tem dober zgled«.

Kaj mislite, kaj bi storil »Slovenec« danes s tistim človekom, ki bi si upal predlagati kaj takega? Mislamo, da bi ga prežagal! Seveda, takrat Slovenci klerikalizmu še nismo pomenili nič in mu nismo bili niti potrebni, ker je klerikalizem imel v srednji Evropi močnejše zaščitnike.

Danes je seveda položaj drugačen. Na tehtnici Vatikana smo zaradi spremenjenih političnih razmer kljub svoji maloštevilnosti postali pomemben utež. Kaj, ko bi zdaj očka »Slovenec« prišel s predlogi iz leta 1886. na dan? To bi ga prijeli za ušesa — tam nekje v daljavi!

Mladina na vasi

Zmagoslavni pohod kmetijske mladine v St. Janžu na Dolenjskem

Nad 3.000 ljudi je dalo priznanje delu naše kmetijske mladine

Tiho, brez hrupne reklame se je pripravljalo naše Društvo kmetijskih fantov in deklet na svoj praznik — prvo prireditve — tekmo koscev na dan 13. junija t. l.

Kmalu po eni uri popoldne se je že slišalo vriskanje in petje množic, ki so prihajale od vseh strani peš in na okrašenih vozovih. Ob 2. uri pa je bilo že vse živo. Razne skupine, pripravljene za povorko, so vzbudile splošno zanimanje. Kmalu je krenila povorka s konjeniki na čelu, katerim so sledili kosci, grabljice, kolesarji, nato pa skupine na okrašenih vozovih. Prav posrečena je bila skupina rokodelcev, mlatičev in oglarjev. Pogled na povorko je bil veličasten. Zavedni fantje in dekleta so neustrašeno stopali za zelenim praporom, ne boječ se groženj, ki so jih izrekli nekateri. Na travniku je bilo že vse živo, ko je prispela povorka. Vsakdo se je spraševal, odkod toliko sveta. In res, bili so iz vseh strani. Tu smo videli Šentrupercane, Mirenčane, Trebelane, Mokronogarje, Tržiščane, Boštanjčane in tudi Radečanov ni manjkalo. S številno udeležbo so pokazali vsi, kako cenijo naš kmetijsko-mladinski pokret in da se pridružujejo naši zahtevi za pravico in enakopravnost — kljub najrazličnejšim napadom.

Predsednik domačega društva tov. Milan Majcen je pozdravil v svojem govoru nad tisočglavo množico in zastopnike naše organizacije. Krempko je poudaril naše cilje in namen kmetijskega tabora. Nato je spregovoril pri nas že poznani predsednik Zveze tov. Ivan Kronovšek. V svojem lepem govoru, ki ga je množica večkrat navdušeno z odobravanjem prekinila, je očrtal cilje kmetijskega pokreta in smernice naše borbe. S primerno besedo je tudi odgovoril na

razne napade nasprotnikov glede skrunjenja nedelj in že vnaprej izrečene obsodbe glede udeležbe na kmetiskem prazniku. Saj je bila vsakomur pod smrtnim grehom prepovedana udeležba na tej prireditvi! Z ogromno udeležbo so pa lahko gospodje videli, da je kmetijska duša in srce, pa tudi um že dorastel, in ne bo več upošteval srednjeveških predpisov, ki se nanašajo na današnji čas in le nekaterim omejujejo svobodno voljo in delovanje.

Veličasten kmetijsko-mladinski tabor v Mirni peči

Nedelja 13. t. m. je bila za Mirno peč in okolico pravi praznik. Omenjenega dne je priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet kmetijsko-mladinski tabor s tekmo koscev.

Že v prvih popoldanskih urah je postala Mirna peč živahna in živa. Na sejmišču se je pričela zbirati velika množica občinstva, koscev, tekmovalcev, grabljic, konjenikov, kolesarjev in naraščaja, ki se je formirala v teku nekaj časa v veličastno povorko. Točno ob treh je povorka odkorakala z godbo, konjenikom in državno zastavo na čelu po Mirni peči do Bartla in od tam na tekmovališče, prepevajoč, vriskajoč, vzklikajoč kmetijski misli, delu in posebej pa našim vrlim koscem.

Po prihodu na tekmovalni prostor je prvi pozdravil tisočglavo množico delegat Zveze kmetijskih fantov in deklet tov. Drago Košmrlj. V svojem temperamentnem, jedrnatem in globoko zasnovanem govoru je podčrtal zlasti dejstvo, da kmetijsko delo ni hlapčevsko delo, ampak le danes ko naš slovenski kmet za svoje trdo delo ne dobi niti hlapčevskega plačila. V resnici je

Po govoru tov. Kronovška, ki ga je množica nagradila s parminutnim aplavzom, je predsednik raztolmačil red tekmovanja, nakar je sledila tekma. Kot prvi in najboljši kosci se je izkazal tov. Martin Bec. Grabljice so pred komisijo razgrnile rednjake, da se je videla čistota košnje. Vsi tekmovalci, 12 po številu, so prejeli v znak priznanja primerne nagrade. Skupno smo se nato vrnili na veselični prostor, ki se je pa izkazal veliko premajhen za kmetijske prireditve. Nihče ni pričakoval toliko obiska. Zabava se je ob igranju harmonik in domače godbe lepo razvila. Vsem udeležencem bo ostal ta dan v najlepšem spominu, saj so se dvignili in pokazali v trumah tisti, o katerih pravijo nekateri — da jih ni. Smo tukaj — v desetisoče gre naše število, ki raste krepko naprej! Držimo se krepko — kmetijski fantje in dekleta iz vse Slovenije — naš dan se poraja, vse mlado in zdravo — vstaja!

kmetijsko delo častno, saj se s kmetijskim delom preživlja vse človeštvo. Kot so se nekdanji naši predniki s kosami borili proti tlačiteljem, tako so danes kose kmetijski mladini znanilke novih za kmeta lepših časov. Za svoja izvajanja je bil nagradjen od tisočglave množice z živahnim, vihnim odobravanjem.

Po končanih govorih se je pričela tekma koscev. Vsi navzoči so z velikim zanimanjem sledili poteku tekme. Tekmovalo je kar 10 tekmovalcev in tekmovalk. Po končani tekmi je odšla povorka z občinstvom na veselični prostor ge. Alojzije Novljanove. Med tem časom je ocenjevalna komisija izvršila svoje delo in razglasila izid. Prvo mesto si je priboril tov. France Zagar iz Dol. Karteljevega in dobil za nagrado lepo žepno uro; drugo mesto si je priborila tovarišica Tončka Verbičeva iz Bele cerkve in prejela kot nagrado lepo blago za dečvo itd.

Mimogrede omenjamo, da tekma kot povsod, nekaterim gospodom ni bila po godu. Ustrezno ni bilo ne njihovim prošnjam, niti ne željam. Naši fantje in dekleta so šli preko tega

s pomilovanjem. S svojim nastopom pa so v polni meri dokazali, da se zavedajo svojih nalog, ki jih čakajo in da se ne dajo ostrašiti od nikogar, najmanj pa od gospoda župnika, temveč gredo borbeno naprej v globokem prepričanju, da je njihovo delo pošteno in za ves narod koristno.

Borba kmetijske mladine

Gor. Vrhovo

Ni zmage brez borbe. In čim težja je borba, tem veličastnejša in tem slajša je zmaga. V borbi se krepijo značaji, v borbi se utrjuje volja in jekleni odločnost. Kmetijska mladina vodi že več let težko in hudo borbo za priznanje kmetijskega dela, za pravice kmetijskega stanu in za svobodo svojega prepričanja in mišljenja. V neenaki borbi z nasprotnikom dosega kmetijska mladina velike uspehe in koraka od zmage do zmage. Našo kmetijsko misel smo zanesli že v poslednjo kočo in slovenska vas se vsa složna zbira okrog zelenega prapora Zveze kmetijskih fantov in deklet. Kmetijska mladina se dobro zaveda, da polaga trdne temelje Jugoslaviji, boreč se za svojo slovensko zemljo in za njenega gospodarja kmeta. Socialna kmetijska ideja je vsa prežeta z narodno in državno idejo naše neodvisne Jugoslavije. Naša socialna kmetijska misel je jugoslovanska zato, ker stremimo po vsedravnem kmetiskem pokretu.

Kako pritlikava je borba nekega gospoda proti tem velikim idejam, ki jih nosi in izpoveduje kmetijska mladina in ki so prišle do izraza preteklo nedeljo ob priliki tekme koscev. Župnikov poraz je bil popoln. Da bi odvrnil ljudi od naše prireditve, je naše društvo najprej srdito napadel, potem pa nauku dodal še litanije in križev pot. Zavleči je hotel cerkveno opravilo preko naše tekme. Pa glej, v cerkvi je ostalo le nekaj ženic in še te so se udeležile naše prelepe in Bogu dopadljive prireditve, s katero smo počastili kmetijsko delo, od katerega živi vse človeštvo in tudi gospod župnik sam.

Gospod župnik, zapomnite si, da Bog ne odobrava vašega postopanja in vas je pustil zapuščenega in osamljenega; pustil vas je na cedilu in še vas bo pustil, ker se jezite na tisto, kar Bog najviše ceni: kmeta in njegovo delo. V kruhu in vinu se namreč Bog Sam očituje. Vino in kruh sta pa plod trdega kmetijskega dela. Zato kmetijsko delo ni hlapčevsko delo, temveč najvzvišenejše človeško delo. Na to pa seveda gospod župnik ni nikoli pomislil.

Kongres poljske mladine

V Varšavi, glavnem mestu Poljske, se je začel v nedeljo 21. t. m. kongres kmetijske mladine. Kongresa se je udeležilo nad 40.000 samih kmetijskih fantov in deklet, ki so organizirani na istem programu kakor je organizirana češka in naša kmetijska mladina. Otvoritev kongresa so se udeležili vsi predstavniki političnih in cerkvenih oblasti. Vojsko pa je zastopal sam maršal Rydz Smigły, ki je v imenu vlade poklonil Zvezi kmetijskih fantov in deklet dragocen zelen prapor. Kongresa so se udeležili tudi zastopniki kmetijske mladine vseh slovanskih držav v Evropi. Številno so bile zastopane zlasti Rusija, Češko-slovaška in Bolgarija.

Poroke

Pred kratkim se je poročila načelnica Ženskega odseka Zveze kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani tovarišica Tilka Zabretova iz Kaplje vasi pri Komendi z g. ing. Jožetom Kuraltom iz Črnuč pri Ljubljani in tovarišica Mici Završnikova, odbornica Društva kmetijskih fantov in deklet v Mostah pri Komendi z gosp. Jožetom Kepcem, orož. narednikom iz Komende pri Kamniku.

Novoporočencem želimo v zakonu mnogo sreče in zadovoljstva!

Mlatič

Moja pot po vinogradih

Že celih 14 dni se peham in lazim po Beli Krajini z željo, da ugotovim in natančno pregledam po vinogradih, če mogoče še kje raste kaka trta, ki daje namesto žlahtnega, 14 gradov močnega opojnega vina navaden jesih za solato, pa nisem našel bog ve kaj. Grede po tisti rebri nad Semičem proti Uršnim selom se ustavim pri nekem siromašnemu kmetiču, ko ravno puli trte, pa ga pobaram: »Ali norite stric ali kali?« Kmetič ne reče ne bev ne mev — tako, da sem se ga, ker je imel fovč v rokah, kar prestrašil. No, pa mi privleče iz kolibe kos na pol rumenega papirja, na katerem se je bralo kakor v »Domo-ljubcu« tole: »V ministrstvu za kmetijstvo so izdelali uredbo o ozdravitvi vinogradništva. Glavna točka nove uredbe je visoko obdačenje vinogradov, ki leže v predelih, ki so neprikladni za gojitev trte. Že s 1. februarjem prihodnjega leta bodo taki vinogradi obdačeni z dvojnimi davkom, v nadaljnjih petih letih pa desetkratno. Računajo, da je takih vinogradov v državi okrog 40.000 hektarjev, ki jih bodo skušali na ta način polagoma uničiti. Odbori za nadzorstvo vina na vinarskih postajah bodo po novi uredbi le posvetovalni organi, ker bodo vino preiskovali s kemičnim pregledom in tako z veliko večjo gotovostjo določevali pravo vrednost vina.

Ko sem na glas vse prežvečil, nisem opazil na oguljenem kmetu nič drugega kakor to, da mu je zdrknila po uvelem od dobrot razoranem licu debela solza.

Župnik dela točo

Vztrajno in marljivo garam ves teden, od jutra do večera mi debele kaplje curljajo od brade. Za visoka politična premišljevanja nimam prav za prav nič časa. Recept, kako se dela toča, pa mi je ostal še iz osnovne šole dobro v spominu in se glasi nekako tako-le: Če vodne kapljice v oblakih v hudi uri zmrznejo, se napravi toča itd. Dobro, do tu je vse v redu. Zdaj pa poslušajte kmetje in kmetice drug glas, ki postavlja šolski nauk na glavo in pravi: Če je kak župnik hudoben in se mu farani zamerijo, je zmožen, da povzroči v poletju ledeno točo. Taka trditve človeka skoro zmeša in spravi iz ravnotežja, seveda, če ni dovolj trden. Jaz, ki mislim s svojo, dasi trdo butico, spoštujem gospoda župnika v St. Paulu, vem in sem tudi prepričan kakor je bog v nebesih, da to ni mogoče. Če ta čislani in visoko spoštovan mož ni tako boječ, da si kot vsak drug pošten kristjan upa prestopiti prag Sokolskega doma, potem tak župnik, po mnemu ubogih na duhu v St. Paulu, ni drugega, kakor povzročitelj toče. Pri takih obsodbah se jaz, ki sem bolj slabega zdravja, prijemljem kar za trebuh. Neki duševni revčki, ki bi radi, da bi se gospod župnik objel z njihovo dnevno politiko in hočejo na vsak način, da bi trezni ljudje lopnili po njem, kar pa se želočcu naravnost upira. Zenice, pomislite vendar na svoje sinove, ki ste jih tudi namenile temu vzvišenemu poklicu, da res ne bo kdaj padala toča s cepom po vaših glavah, če boste tako prefrigano farbale revne in poštene ljudi.

Junaku pa, od mene vsa čast, da se tako samozavestno drži in noče biti orožje hudobnih bab in tudi ne poklicnih razdiralcev složnosti in plodnega skupnega dela na vasi.

Slovenska pest

Ko takole hodim in mlatim križem po deželi, spoznam in doživim marsikaj, kar me res navda z veseljem in ponosom.

Sem srečal ondan tam za Savo v hribih človeka, ki je bil pobožen mož, pa ga pobaram, kako in kaj mu gre. Možak je imel vse svoje že

preskrbljene in tudi sam ni živel v stiskah, ker je imel penzijo. Čeprav ni bil posebno velik, je bil za skromnega človeka le zadosten. Jaz še takega nimam, pa vendar živim.

Mi pravi mož, ki pa ni bil kmet: »Veš kaj, moj dragi mlatič, jaz se bom obesil. Vse, kar se godi okrog mene, se mi tako studi, da bom dal življenju slovo.«

»Kaj pa Bog?« mu pravim. »Ali se nič ne bojite božje sodbe?«

»Nak, nič! Saj se je še tisti ne, ki imajo polno življenj na vesti. Kar mirno se potolažijo, češ, da tako pravico meri — slovenska pest! Če kdo komu ni všeč, ga koj spravi s sveta. Še vpraša ne, če je kaj pobrcal! In za vse je pripravljena odveza in celo počastitev.«

Mož je še dolgo govoril, pa ga nisem hotel več poslušati, ker sem bil prepričan, da se mu je zmešalo.

Nak, pa sem se zmotil! Čez nekaj dni sem slišal, da se je življenja in slovenske pesti naveličani krščanski mož res — obesil. Prav resnično obesil, Bogu bodi potoženo, in je še na smrtno uro — stisnil pestil!

Kaj mislite, kaj je bilo potlej? Ker je bil mož krščanski in ker je stisnil v smrti pesti, so vsi verjeli, da je to storil v spoštovanju — slovenske pesti, pa so mu vse odpustili.

»Bog mu bodi milostljiv,« so rekli in mu priredili lep, krščanski pogreb.

Tedaj sem šele spoznal, da sega slovenska pest celo v nebesa! To pa ni kar tako! Še malo, pa bo zažarela slovenska pest v svetniški glorijski.

Domači dogodki

× Pet milijonov škode je povzročila letos toča že v mesecu maju v Vojvodini. Ker tudi ta mesec razsajajo tam hude nevihte, nameravajo v dunavski banovini uvesti obvezno zavarovanje proti toči in vremenskim nezgodam.

× Hiše je zažgal in metal otroke v vodo kmet Ivan Koletič iz Marofa v Medmurju. Koletič je namreč po daljšem bolehanju znorel in v blaznosti zažgal sosedu hlev, drugemu hišo, tretjemu pa skedenj. Nato je vrgel v Muro nekega otroka, ki so ga pa ljudje rešili. Blazneža so komaj ukrotili in ga odpeljali na orožniško postajo in od tam v norišnico.

× Obup zaradi toče. V Podkrajju se je v skednju obesil 42letni posestnik Ivan Klavž. Pred kratkim mu je toča uničila vsa polja. Ta udarec je kmeta spravil v neznosen gospodarski položaj in končno radi obupa v smrt. Nesrečni kmet zapušča ženo in 4 nepreskrbljene otroke.

× Sokol in dogodki pri nas. Pred kratkim je ministrski predsednik dr. M. Stojadinović sprejel arh. Smiljanica, generala Stajčiča, B. Todorovića in dr. M. Radojevića, ki so mu kot zastopniki Sokolskega zaveza pojasnili nekatere dogodke, ki so se zadnji čas odigrali na področju sokolskih žup v Mariboru, Celju in Ljubljani. Predsednik vlade je obljubil, da bo Sokolu dano polno zakonsko varstvo.

× S kolesa je padla pod tovorni avto 14letna posestnikova hči Roza Veras, doma iz Požege pri Framu. V Mariboru je hotela s kolesom prehiteti tovorni avto, pa je nenadoma padla pod vozilo, ki je tako poškodovalo, da je na kraju nesreče izdihnila.

× Utopljenci. Pri Ptujju je Drava naplavila truplo hlapca Konrada Završkega, doma iz Ruš. Ponesrečil se je bil in utonil pri spravljanju hlovov. — Na Lopati pri Celju je v naraslem potoku Sušnici utonila hčerka posestnika Koštomaja, komaj 20mesečna Anica. — V Logatcu je v nezavarovani požiralnik Jačko padla 8letna edinka svojih staršev, Bernardka Žustova, in utonila. — Blizu Zaborca so potegnili iz Drave truplo 30letnega Gabrijela Skerka, doma iz Maribora. Izvršil je bil v duševni zmedenosti samomor.

× Na slivi obešenega so pred kratkim v Hočah našli posestnikovega sina, 22letnega Josipa Rečnika. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

× **Dve žrtvi strele.** V Komanju na Pohorju je šla ondan posestnica Veronika Kovše z obema deklama med nevihto s polja vedrit pod visoko smreko. Nenadoma je strela udarila v drevo in ga od vrha do tal razklala. Obe dekli, Barbara Tepej in Antonija Mirnik, sta mrtvi, edino gosposinjso se je zdravniku dr. Silanu posrečilo z umetnim dihanjem obuditi in hraniti živo.

× **Veseli puntar je ustavil vlak** v bližini postaje Radice pri Novem mestu. Mož je stal na progi in z nečim rdečim mahal, da je strojevodja ustavil vlak. Izkazalo se je, da je imel možak na palici navezan šopek rdečih tulipanov in se je hotel na vsak način peljati z vlakom. Morali so ga potegniti s tračnic, da je vlak lahko nadaljeval vožnjo.

× **Spet požar na Dravskem polju.** V Starešincih pri Cirkoveh je nedavno požar uničil gospodarsko poslopje in v njem shranjene pridelke posestniku Josipu Drevenšku. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

× **Dober lov je te dni napravila ljubljanska policija.** Ujela je namreč drznega vlomilca, invalida Jakoba Lukiča. Mož, ki je po poklicu čevljar, a mu to delo ni dišalo, je imel stalno bivališče v Beogradu. V Ljubljani oziroma na Ježici je postalo oko postave nanj pozorno, ker je preveč lahkomišljeno razsipa denar. Ko so ga preiskali, so našli v njegovi leseni nogi 15.000 din gotovine in za okrog 50.000 din dragocenosti. Tudi pri hišni preiskavi je beograjska policija zaplenila v Lukičevem stanovanju za kakih 50 tisoč dinarjev dragocenosti in večjo množino denarja. Izkazalo se je, da je Lukič član večje vlomilske tolpe, ki ji varnostne oblasti dolgo niso mogle do živga. Zdaj bodo tički kmalu vsi na varnem.

× **Atentat na podbana dunavske banovine.** V Novem Sadu je bivši občinski tajnik iz Petrovega sela Pavel Pavlovič v podbanovem stanovanju streljal na podbana Svetislava Rajića in ga ranil na pljučih in ledvicah, sam sebe pa je s strelom usmrtil. Vzrok atentata je menda odpust Pavloviča iz občinske službe.

× **Drzen tat pod ključem.** Orožniki pri Sv. Trojici so izsledili in ujeli drznega tatu, 28letnega Jožefa Ribiča, ki je osumljen, da je zadnje čase s svojimi zločinskimi podvigi strahoval prebivalstvo po Slovenskih goricah.

× **Voditelj hrvatske narodne manjšine na Madžarskem,** zaslužni in poštovni kulturni in narodni delavec med hrvatskimi Bunjevci na Madžarskem, je pred kratkim umrl. Ivan Petreš je bil svojim rojakom voditelj, vzoren duhovnik, odličen borec in svetovalec, prosvetitelj in pesnik, skratka — duša svojega naroda. Zaslužnemu možu bodo ohranili trajen spomin ne le Hrvatje, ampak vsi resnični Jugoslavlani.

× **Poročila sta se v soboto dne 12. junija** v župni cerkvi v Lescah Alojz Indihar, nadzornik signalov državnih železnic, sin upokojenega progovnega mojstra, bivšega župana v Zgornji Besnici in sedaj gostilničarja v Rakovci pri Kranju, z Amalijo Azmanovo, hčerko znane gorenjske družine Azmana Ivana v Hrašah pri Lescah, ki je isti dan obhajal tudi 25letnico poroke. Poleg svatov so prisostvovali domačemu slavu narodni poslanec Milan Mravlje, župnik Avsec in šolski upravitelj Knez, kateremu je bil izročen znesek 300 din za revno šolsko deco mesto fantovske odkupnine. Iskreno čestitamo.

× **Na gasilski veselici** v Petanjcih je nastal pretep, katerega žrtev je postal gasilec Štefan Kolmanič. Nekdo ga je zabodel s kuhinjskim nožem, da je obležal na mestu mrtev. Ubijalca so aretirali.

× **Vojaško grobnico urejujejo** sedaj na po-breškem pokopališču v Mariboru, kjer počiva okrog 900 žrtev svetovne vojne. Dela za skupno grobnico, ki so proračunana na 80 tisoč dinarjev, so poverjena tvrdki Nassimbeni.

× **Zaradi bede je skočil v Kolpo** Anton Bezjak v Karlovcu, doma iz Rakovice pri Metliki. Prišel je v Karlovec za zaslužkom, ki ga pa ni dobil. Nato je napisal, da gre v smrt zaradi bede. V pismu je prosil, naj njegovega trupla ne raztelesijo, ampak ga naj prepeljejo v rojstni kraj.

× **Na zadnji mariborski svinjski sejem** je bilo pripeljanih 131 svinj. Povprečno so prodajali 5 do 6 tednov stare prasce po 90 do 110 din, 7 do 9 tednov stare po 120 do 130 din, 3 do 4 mesece stare po 155 do 185 din, 5 do 7 mesecev stare po 235 do 340, 8 do 10 mesecev stare po 380 do 495, eno leto stare po 690 do 800 din. Svinje so prodajali po 5 do 7 din za kg žive teže in po 9 do 11 din za kg mrtve teže.

× **Vžigalice v otroških rokah** so uničile dve domatiji v Jaršah pri St. Lambertu. Tam se je šestletni Boriškov Ivan igral s triletno sestro Dragico. Vžigalice sta šla vžigat na skedenj. Mahoma je bilo vse v plamenih in prav v zadnjem trenutku, ko se je že jelo udirati tramovje, so šele opazili preplašena otroka v gorečem poslopju in ju rešili. Do tal sta pogoreli dve domačiji, a najhuje so prizadeti Briškovi sami, ki jim je razen poslopij zgorelo tudi vse pohištvo, obleka, živež in sploh vsa premična imovina. Škoda znaša kakih 100.000, zavarovani pa so bili komaj za 5.000 dinarjev!

× **Mati treh malih otrok** je izginila nenadoma in neznankam. To je 23letna Magdalena Mažir iz Mlinske ulice 5 v Mariboru. Pustila je doma 3 male otroke, a sicer nobenega sporočila. Ljudje se boje, da se je morda mladi materi zgodilo kaj hudega.

× **Novi tovarni listi** za železniški in rečni tovarni promet bodo vpeljeni s 1. julijem letos na odlok finančnega ministra.

V pričakovanju žetve

V krajih, kjer pridelamo največ žita, zlasti v Vojvodini, že živahno ugibljejo o novi letini. Po podatkih, ki prihajajo iz vseh krajev države, je pričakovati, da bo letošnji pridelek pšenice sicer manjši nego je bil lani, ko smo imeli rekordni donos, vendar se bo gibal nad povprečjem zadnjih let. Letina pšenice bo dala, kolikor je to sedaj mogoče oceniti, kakih 24 do 25 milijonov metrskih stotov. Lani je znašal pridelek 29-2 milijona stotov, prejšnja leta pa je bil mnogo manjši, saj smo leta 1935 pridelali le 19-9 milijona stotov, leta 1934. komaj 18-6 milijona stotov, leta 1933. 26-3 milijona stotov, leta 1932., ko je nastopila rja na pšenici, pa le 14-5 milijona stotov. Vreme je bilo zadnje mesece za posevke precej ugodno. Nekoliko manjši pridelek nego lani pa je posledica dejstva, da je bilo preko zime vreme za posevke neugodno. Če se bo uresničilo napovedovanje glede pridelka pšenice, tedaj bomo imeli v novi žitni kampanji na razpolago za izvoz kakih 25—35 tisoč vagonov.

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov kupujemo proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Sporočite najnižjo ceno na upravo lista pod šifro »Gotovina 88«.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

»EKONOM« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, specerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohne«, Vel. Kikinda in Jelovšek, Vrhnika.

Kmetski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Telefon št. 28-47

V Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj.: Kmetskodom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

**Daje kratko-
ročna posojila**

**Izvršuje
ostale denarne posle**

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Kmetijski fantje v kmetijske šole

Banovinska kmetijska šola Sv. Jurij ob juž. žel. prične 15. septembra novo šolsko leto 1937/38., ki bo trajalo 11 in pol meseca, končalo torej 31. avgusta 1938. Lastnoročno pisane prošnje za sprejem je do 1. avgusta vposlati na upravo šole. Prošnji, opremljeni z Din 10— banovinskim kolekom, je priložiti: krstni list, domovnico, нравstveno in zadnje šolsko spričevalo ter obvezo staršev, z banovinskim kolekom Din 4—, da bodo krili stroške šolanja, v kolikor na nje odpadejo; ter izjavo, da bo njih sin ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu prejeto podporo iz javnih sredstev. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. V prošnji je tudi navesti točen naslov in zadnjo pošto. — Prošilci morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. V svoji prošnji se morajo zavzeti, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodnim predpisom. — Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Oskrbovalnina znaša Din 50— do 300— mesečno po premoženjskih razmerah prosilca. K celotni oskrbnini od Din 300— prispeva kraljevska banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Pa tudi sreski kmetijski odbori dovoljujejo revnejšim prosilcem podpore. — Sprejeti bodo v prvi vrsti kmetijski sinovi, za katere se predvideva, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji.

Uprava.

Stanje vinogradnikov

Kmetijski oddelek kralj. banske uprave sporoča na podlagi zadnjih tedenskih poročil, ki jih redno pošiljajo podrejeni organi iz raznih vinskih okolišev, da je pričela trta cvesti dne 7. od 8.—10. t. m. Trta je tekom zadnjih dni v pretežni večini že odcvela. Le nekatere pozno cvetoče sorte je zalotilo zadnje deževje v cvetju. Ponekod je vihar napravil precej škode na mladikah, zlasti tam, kjer ni bilo mladje povezano. Grozdni sukač ne nastopa močno. V poročilih se omenjajo le posamezni okraji v celjskem, mariborskem in lendarškem okraju. Zatirajo ga s trebljenjem iz kabrnkov ali ga trujejo v zapredkih z arzenikovimi preparati (aresin, meritol). Peronospora se ni pojavila v večji izmeri, razun v redkih slučajih. Ugodno poročajo od povsod, da pazijo letos vinogradniki bolj na škropljenje, nego lani. Vinogradnikom se priporoča, da trsje predvsem skrbno oplejejo (zalistnike skrajšajo na en list, odvisne mladice odstranijo itd.) in vestno poskropijo z 1½% gailnim škropivom in s primernim dodatkom arz. izdelkov. Pričakovati je nastop plesni (oijija). Zato je pravočasno žeplati ob lepem vremenu, predvsem po zarodu. Nekateri zamenjujejo plesen s peronosporo na grozdu, kar se da prav dobro razlikovati. Od paleža napadena jagoda počrni pod belo prevleko, od plesni okužena pa ostane zelena — zdrava, ako plesen odstranimo.

Vloge v denarnih zavodih naraščajo

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so znašale vloge pri 29 slovenskih hranilnicah dne 30. aprila 1937 1.027.698.850 dinarjev, kar predstavlja v primeri s stanjem 31. marca sorazmerno nizek padec za 3.431.626 dinarjev. Vendar je treba poudariti razveseljivo dejstvo, da so vloge na knjižice narasle za več

SKOZI VSE POLETJE

za **25.-** Dinarjev

Obutev za vsako priliko in za vsak žep.
Za delo na polju in doma, za peš hojo skozi vse poletje najbolje služijo ker so najcenejši. Izdelujemo jih iz močnega rjavega platna, podplat pa je iz prožne neraztrgljive gume.
Cena je od 15.- do 29.- dinarjev po velikosti.

Rata

ko 1 milijon dinarjev na 606,3 milijona dinarjev, dočim so vloge v tekočem računu padle, kar je utemeljeno v večjih potrebah gospodarstva na začetku pomladanske sezone. Izmed vseh hranilnic izkazuje pravi prirastek vlog 10 hranilnic, razen tega pa so narasle vloge pri 2 hranilnicah po pripisu obresti za 1936. Vloge na knjižice so narasle pri 11 hranilnicah, vloge v tekočem računu pa pri 9 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 6 hranilnicah, število vlagateljev v tekočem računu pri 4, skupno število vlagateljev pa pri 5 hranilnicah. Te številke dokazujejo, da se zaupanje v hranilnice in v denarne zavode sploh polagoma zopet vrača.

Sejmi

- 27. junija: pri Sv. Barbari v Hal., v Radečah pri Zidanem mostu.
- 28. junija: v St. Janžu na Dol., Središču, Kranju.
- 29. junija: na Jesenicah, v Ormožu, Mariboru, Kamniku, Dol. Lendavi, Šmartnem pri Litiji.
- 30. junija: v Gor. Radgoni, Ljubljani, Trzinu, Mali gori pri Kočevju, Mirni peči, Mozelju, Rakeku, Zagorju ob Savi.
- 1. julija: v Črnomlju, na Vrhniki, v Mokronogu, Jurkloštru, Podčetrniku, Trbovljah, Turnišču.
- 2. julija: v Kočevski Reki, St. Gotardu, Petrov-

čah, Ptujski gori, St. Ilju pod Turjakom, Tinskem, Rakičanah.

3. julija: v Križevcih.

Važnejša radio predavanja

od 27. junija do 4. junija 1937.

Nedelja, dne 27. junija. 17.00: Kmetijska ura: Mihec in Jakec modrjeta o svojih kuncih (vodi g. Alfonz Inkret).

Ponedeljek, dne 28. junija. 19.30: Etika Vidovega dne.

Torek, dne 29. junija. 17.00: Kmetijska gospodarska navodila in tržne cene.

Sreda, dne 30. junija. 19.30: Ljudevit Gaj kot politik — 20.10: O polhograjskih dolomitih in volčinu (g. Praprotnik Anton).

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'40
1 nemška marka	Din 17'50
1 avstrijski šiling	Din 8'—
1 švicarski frank	Din 10'—
1 angleški funt	Din 215'20
1 francoski frank	Din 1'94
1 češkoslovaška krona	Din 1'52
1 italijanska lira	Din 2'30